EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

12. mai 2005 *

Kohtuasjas C-112/03,

mille esemeks on 3. juunil 1971. aastal alla kirjutatud protokolli 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades tõlgendamisest Euroopa Kohtus alusel cour d'appel de Grenoble'i (Prantsusmaa) 20. veebruari 2003. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 13. märtsil 2003, menetluses

Société financière et industrielle du Peloux

versus

Axa Belgium jt,

Gerling Konzern Belgique SA,

Établissements Bernard Laiterie du Chatelard,

Calland Réalisations SARL,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

Joseph Calland,

Maurice Picard,

Abeille Assurances Cie,

Mutuelles du Mans SA,

SMABTP,

Axa Corporate Solutions Assurance SA,

Zurich International France SA,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans ning kohtunikud R. Silva de Lapuerta, J. Makarczyk, P. Kūris ja J. Klučka (ettekandja),

kohtujurist: A. Tizzano,
kohtusekretär: ametnik K. Sztranc,

arvestades kirjalikus menetluses ja 27. oktoobri 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Axa Belgium jt, esindajad: advokaadid J.-P. Caston ja I. Scheidecker,

— Gerling Konzern Belgia SA, esindaja: advokaadibüroo SCP HPMBC Rostain,

— Mutuelles du Mans SA, esindaja: advokaat C. Michel,

— Prantsusmaa valitsus, esindajad: G. de Bergues ja A. Bodard-Hermant,

— Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: R. Caudwell, keda abistas *barrister* J. Stratford,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: A.-M. Rouchaud-Joët,

olles 16. detsembri 2004. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 1972, L 299, lk 32), mida on muudetud 9. oktoobri 1978. aasta konventsiooniga Taani Kuningriigi,

Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ühinemise kohta (EÜT L 304, lk 1, muudetud tekst lk 77), 25. oktoobri 1982. aasta konventsiooniga Kreeka Vabariigi ühinemise kohta (EÜT L 388, lk 1), 26. mai 1989. aasta konventsiooniga Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemise kohta (EÜT L 285, lk 1) ning 29. novembri 1996. aasta konventsiooniga Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemise kohta (EÜT 1997, C 15, lk 1; edaspidi „Brüsseli konventsioon"), artikli 12 punkti 3 tõlgendamist.

2 Taotlus esitati cour d'appel de Grenoble'i kohtualluvuse vaidluses Société financière et industrielle du Peloux , kes on endine Prantsusmaal registreeritud äriühing Plast'Europ SA (edaspidi „SFIP"), ja kindlustusseltside Axa Belgium, endine AXA Royale Belge SA (edaspidi „Axa Belgium"), Zurich Assurances SA (edaspidi „Zurich Assurances"), AIG Europe SA (edaspidi „AIG Europe"), Fortis Corporate Insurance SA (edaspidi „Fortis"), Gerling Konzern Belgique SA (edaspidi „Gerling"), Axa Corporate Solutions Assurance SA (edaspidi „Axa Corporate") ning Zurich International France SA (edaspidi „Zurich International France") vahel kohtualluvuse klausli vastu kasutamise küsimuses tagatise realiseerimise nõude raames, mille SFIP esitas oma kaaskindlustusandjate vastu kontsernikindlustuslepingu alusel.

Õiguslik raamistik

3 Brüsseli konventsiooni II jaotise 3. jao artikkel 7, mis käsitleb kohtualluvust kindlustusasjade puhul, sätestab:

„Kindlustusega seotud asjade puhul tehakse kohtualluvus kindlaks käesoleva jao kohaselt [...]."

4 Nimetatud konventsiooni artikkel 8 kehtestab:

„Kindlustusandja, kelle alaline asukoht on osalisriigis, võib kaevata kas:

1) selle riigi kohtusse, kus on tema alaline asukoht, või

2) teise osalisriigi selle paiga kohtusse, kus on kindlustusvõtja alaline asukoht, või

3) kui tegemist on kaaskindlustusandjaga, selle osalisriigi kohtusse, kus algatatakse menetlus peakindlustusandja vastu.

[...]".

5 Sama konventsiooni artikkel 9 on sõnastatud järgmiselt:

„Vastutuskindlustuse [...] puhul võib kindlustusandja [vastu] lisaks esitada kaebuse ka selle paiga kohtusse, kus kahjustav sündmus on toimunud [...]".

6 Brüsseli konventsiooni artikli 10 kohaselt:

„Vastutuskindlustuse puhul võib menetlusse, mille kahju kannatanud pool on algatanud kindlustatu suhtes, kaasata ka kindlustusandja, kui asjaomase kohtu suhtes kohaldatav õigus seda võimaldab.

[...]".

7 Mainitud konventsiooni artikkel 11 sätestab:

„Ilma et see mõjutaks artikli 10 kolmanda lõigu kohaldamist, võib kindlustusandja algatada menetluse üksnes selle osalisriigi kohtus, kus on kostja alaline asukoht, hoolimata sellest, kas tegemist on kindlustusvõtja, kindlustatu või soodustatud isikuga.

[...]".

8 Sama konventsiooni artikkel 12 kehtestab:

„Käesoleva jao sätetest võib kõrvale kalduda üksnes kohtualluvust käsitleva kokkuleppe alusel:

[...]

2) millega võimaldatakse kindlustusvõtjal, kindlustatul või soodustatud isikul algatada menetlus käesolevas jaos nimetamata kohtutes,

3) mille sõlmivad kindlustusvõtja ja kindlustusandja, kelle mõlema alaline asukoht [või elukoht] on [lepingu sõlmimise hetkel] samas osalisriigis, ja millega on selle riigi kohtute pädevusse määratud isegi juhud, kui kahjustav sündmus leiab aset välismaal, tingimusel, et selline kokkulepe ei ole vastuolus nimetatud riigi seadustega, [...]

[...]".

9 Brüsseli konventsiooni II jaotise 6. jao, mis puudutab kokkulepet kohtualluvuse kohta, artikli 17 kohaselt:

„Kui lepinguosalised, kellest ühe või mitme alaline asukoht on osalisriigis, on kokku leppinud, et konkreetsest õigussuhtest tulenenud või tuleneda võivate vaidluste lahendamiseks on pädevad osalisriigi kohtud, on see kohus või need kohtud ainupädevad. Selline kohtualluvuse kindlaksmääramise kokkulepe sõlmitakse kas:

a) kirjalikult või kinnitatakse kirjalikult, [või]

b) vormis, mis vastab poolte vahel väljakujunenud tavale või,

[...]

[...]

Kokkulepetel [...], millega pädevus kindlaks määratakse, ei ole juriidilist jõudu, kui need on vastuolus artikli[ga] 12.

[...]".

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

10 Calland Réalisations SARL (edaspidi „Calland"), kindlustatud Prantsusmaal registreeritud kindlustusseltsi Abeille Assurances Cie (edaspidi „Abeille") poolt, alustas 1990. aastal Prantsusmaal registreeritud äriühingu Établissements Bernard Laiterie du Chatelard (edaspidi „Laiterie du Chatelard") alluvuses juustutootmisüksuse ehitamist, kasutades ehitustöödel SFIP-i valmistatud paneele.

11 Laiterie du Chatelard'i tellitud ekspertiisi aruande kohaselt esines nimetatud paneelidel konstruktsiooni ja tootmisvigu, mistõttu üksuse pinnad ei olnud nende otstarbe kohaselt kasutatavad. Renoveerimistööde kuludeks hinnati ligikaudu 610 000 eurot.

12 SFIP oli mainitud tööde teostamise ajal kindlustatud mitme Prantsusmaa esmase ja edasikindlustuslepingu järgse kindlustusandja poolt. Olles Belgias registreeritud äriühingu Recticel SA (edaspidi „Recticel") tütarettevõtteks, oli ta ka kindlustatud mitme edasikindlustuslepingu järgse Belgia kindlustusandja poolt kontsernikindlustuslepingu raames, millele Recticel kirjutas alla ning mis laienes tagasiulatuvalt 7. juunist 1988 SFIP-le, mil sellest äriühingust sai Recticel grupi tütarettevõte 8. juuli 1988. aasta kõrvallepingu alusel. Nimetatud lepingu VIII peatüki artikkel K sätestab, et „käesolevast lepingust tulenevate vaidluste korral allub Selts Kindlustusvõtja asukohajärgsetele kohtutele". Eelotsusetaotluse esitanud kohus väidab, et ilmselt ei surunud seda artiklit peale kindlustusandja.

13 Laiterie du Chatelard on 1. ja 12. märtsil 2001 esitanud tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu's (Prantsusmaa) toimunud menetluses kahju hüvitamise nõuded järgmistele äriühingutele:

— Calland, kes oli kokkuleppelise likvideerimise objektiks ning kelle asemel on nõue esitatud tema kahele juhile, J. Calland'ile ja M. Picard'ile,

— Abeille, kes on Calland'i kindlustusandja,

— SFIP,

— SMABTP, kes on SFIP ametialase vastutuskindlustuse kindlustusandja,

— AXA Global Risks SA (edaspidi „AXA Global Risks"), kes on SFIP erinevate riskide kindlustusandja,

— Zurich International, kes on SFIP erinevate riskide kindlustusandja.

14 5. juunil 2001 esitas SFIP tagatise realiseerimise nõude Prantsusmaa edasikindlustuslepingu järgsete kindlustusandjate vastu, nimelt Zurich International France ja Axa Corporate, kes on AXA Global Risks õigusjärglane.

15 21. juunil 2001 esitas SFIP Brüsseli konventsiooni artikli 10 esimese lõigu alusel tagatise realiseerimise nõude edasikindlustuslepingu järgsetele Belgia kindlustusandjatele, kontsernikindlustuslepingu kaaskindlustusandjatele, nimelt Axa Belgiumile, Zurich Assurances'ile, AIG, Fortisele ja Gerlingile (edaspidi „Belgia kaaskindlustusandjad").

16 Belgia kaaskindlustusandjad toetusid kontsernikindlustuslepingus sätestatud kohtualluvuse kindlaksmääramise klauslile viidates tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu pädevuse puudumisele territoriaalsuse alusel.

17 Kohaldades lepingu VII peatüki artiklit K, saatis tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu 13. septembri 2002. aasta otsusega SFIP kaebuse kontsernikind-

lustuslepingu kindlustusvõtja Recticeli asukohajärgsele kohtule tribunal de première instance de Bruxelles'ile (Belgia), otsustamaks Belgia kaaskindlustusandjate vastu esitatud nõuete üle.

18 27. septembril 2002 esitas SFIP cour d'appel de Grenoble'ile kohtupädevuse vaidlustamise kaebuse.

19 Viimase menetluses oli SFIP seisukohal, et Brüsseli konventsiooni artikli 12 punkti 3 alusel sõlmitud kohtualluvuse kokkulepet ei saa kindlustusandja kasutada soodustatud isiku vastu, kes pole seda sätet sisaldavale kindlustuslepingule ise alla kirjutanud. Laiterie du Chatelard ja SMABTP ühinesid SFIP-i esitatud väidetega.

20 Neil asjaoludel otsustas cour d'appel de Grenoble kohtuliku arutamise peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas kindlustusvõtja (lepingule allakirjutanu) ja kindlustusandja vahel, kelle alaline asukoht on samas osalisriigis, kolmanda isiku huvides sõlmitud kindlustuslepingu soodustatud isikule võib kohaldada kokkulepet, mille kohaselt on pädevad nimetatud riigi kohtud, ehkki viimane ei ole sellele kokkuleppele isiklikult nõusolekut andnud, kahju on tekkinud teises osalisriigis ning ta on viimatinimetatud riigi kohtumenetlusse kaasanud ka selles riigis asuvad kindlustusandjad?"

Eelotsuse küsimus

21 Esitatud küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas kindlustusvõtja ja kindlustusandja vahel sõlmitud kindlustuslepingu raames Brüsseli konventsiooni artikli 12 punktiga 3 kooskõlas sõlmitud kohtualluvuse kokkulepet saab kasutada selle lepingu soodustatud isiku vastu, kes pole sellele klauslile ise alla kirjutanud ning kelle alaline asukoht on kindlustusvõtja ja kindlustusandja omast erinevas osalisriigis.

Euroopa Kohtule esitatud märkused

22 Belgia kaaskindlustusandjad ja Ühendkuningriigi valitsus viitavad 14. juuli 1983. aasta otsusele kohtuasjas C-201/82: Gerling jt (EKL 1983, lk 2503), milles Euroopa Kohus leidis, et kindlustusandja ja kindlustusvõtja vahel sõlmitud kindlustuslepingu puhul, kus soodustatud isikuks on kindlustusvõtja ja lepingus osalevad kolmandad isikud ning milles sisaldub kohtualluvuse kindlaksmääramise kokkulepe, mis viitab nimetatud kolmandate isikute õigusele pöörduda kohtusse, viimased aga, isegi kui nad pole kohtualluvuse kokkuleppele ise alla kirjutanud, võivad kindlustusandja ja kindlustusvõtja vahelistes suhetes sellele toetuda juhul, kui see vastab Brüsseli konventsiooni artikliga 17 kehtestatud kirjaliku vormi nõudele ning kindlustusandja nõusolek on selles suhtes selgelt väljendatud. Nimetatud kohtuotsuse punktis 18 leidis Euroopa Kohus, et kõnealune konventsioon näeb sõnaselgelt ette võimaluse sõlmida kohtualluvuse kokkuleppe mitte ainult lepingupoolest kindlustusandja kasuks, vaid ka kindlustatu või soodustatud isiku kasuks, kes eeldatavalt ei ole lepingu pooleks, välja arvatud siis, kui need erinevad isikud kattuvad, ja keda ei ole lepingu allakirjutamisel võimalik ette näha. Belgia kaaskindlustusandjad järeldavad sellest kohtuotsusest, et Euroopa Kohus on lubanud kasutada soodustatud isiku vastu kohtualluvuse kokkulepet ilma, et viimane peaks vastama Brüsseli konventsiooni artiklis 17 kehtestatud tingimustele.

23 Komisjon leiab aga, et soodustatud isik on kaetud kindlustuslepinguga ilma, et ta oleks seotud kohtualluvuse kokkuleppega pelgalt seetõttu, et talle laieneb automaatne ja kohustuslik „nõrgema poole" kaitse. Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et soodustatud isik, kes teiste kasuks sõlmitud lepingule alla ei ole kirjutanud, võib toetuda kohtualluvuse sättele ilma, et seda vastupidi tema vastu võiks kasutada. Lisaks täheldab komisjon, et Brüsseli konventsiooni artikli 12 punkt 2, millele viidatakse eelmainitud kohtuotsuses Gerling jt, peab sõnaselgelt silmas soodustatud isiku olukorda ning et selle kokkuleppega sätestatud vaidluse lahendamise koha valimise reeglid on fakultatiivsed, üksnes „nõrgema poole" kasuks. Järelikult on kindlustatu ja soodustatud isik nende poolte hulgas, kes võivad nimetatud kokkuleppele alla kirjutada või sellele toetuda. Igal juhul on Brüsseli konventsiooni artikli 12 punktiga 3 lubatud vaidluse lahendamise koha valimise kokkulepe, mille välistav sõnastus on väljaspool vähimatki kahtlust, mis ei maini kolmandat soodustatud isikut ning mida ei saa seetõttu viimase vastu kasutada.

24 Belgia kaaskindlustusandjad ja Ühendkuningriigi valitsus kinnitavad, et Brüsseli konventsiooni artikli 12 punkti 3 kohaselt sõlmitud kohtualluvuse kokkulepe sätestati lepingus kindlustusvõtja ettepanekul ning et seetõttu on kindlustatu kui lepingu „nõrgema poole" kaitse põhimõttest tulenev argument asjakohatu. Kõigi kaaskindlustusandjate seisukohast võib lepingust tulenevaid erandeid, mida kindlustusandja võib kasutada kindlustusvõtja vastu, kasutada ka soodustatud isiku vastu, kellel on õigus tema kasuks sõlmitud kokkuleppest keelduda, kui sellega kaasnevad kohustused ei ole talle vastuvõetavad. Põhikohtuasjas toetub soodustatud isik kindlustusandjate suhtes õigustele, mis tulenevad „lepinguliste sätete kogumist", mille hulka kuulub kõnealune kohtualluvuse kokkulepe, ja ta ei väida, nagu oleks ta täiesti autonoomne Prantsuse päritolu kindlustatu, kuna kontsernikindlustuslepingu raames on ta kindlustuslepingute ja kahjustavate sündmuste haldamise osas vahetult ja täielikult Recticelist sõltuv.

25 Sama loogika kohaselt viitavad Belgia kaaskindlustusandjad 19. veebruari 2002. aasta otsusele kohtuasjas C-256/00: Besix (EKL 2002, lk I-1699) ning leiavad, et Brüsseli

konventsiooni eesmärk on tagada pooltele nende õigussuhete ettearvatavus ja kindlus ning vältida niivõrd, kuivõrd see on võimalik, ühe lepingu suhtes mitme kohtu pädevust, eesmärgiga vältida erinevaid kohtuotsuseid ja hõlbustada kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist väljaspool otsuse teinud kohtu asukohariiki.

26 Prantsusmaa valitsus ja Ühendkuningriigi valitsus toetavad neid märkusi ning lisavad, et tähtsust peaks omistama poolte vabalt väljendatud tahtele, samuti õiguskindlusele kindlustuse valdkonnas. Sellise kindlustuslepingu puhul, mis katab mitmes erinevas riigis asuvaid ja ühte kontserni kuuluvaid äriühinguid, peaks nägema ette, et kõik lepingu täitmisest tõusetuvad võimalikud vaidlused lahendab sama kohus. Brüsseli konventsiooni selline tõlgendus võimaldaks tagada kindlustuslepingu ühetaolise tõlgendamise, vältida paralleelseid erinevaid kohtuotsuseid, samuti kohtuvaidluste lisandumist. Nimetatud tõlgendus aitaks kaasa ka Euroopa kindlustusturu kujunemisele.

27 Komisjon leiab ka, et vaidluse lahendamise koha valimise kokkuleppe kasutamatus kindlustatul vastu takistab kindlustusseltsidel, keda võidakse kohtusse kutsuda, seda võimalust ette näha. Igal juhul peab tunnistama, et ühenduse seadusandja on eelistanud rõhutada kindlustatute kaitse eesmärki.

Euroopa Kohtu vastus

28 Kõigepealt tuleb meenutada, et Brüsseli konventsiooni tuleb tõlgendada samal ajal selles sätestatud korda ja eesmärke ning seost EÜ asutamislepinguga (vt 6. oktoobri

1976. aasta otsus kohtuasjas 12/76: Tessili, EKL 1976, lk 1473, punkt 9) arvesse võttes.

29 Selles küsimuses kehtestab Brüsseli konventsiooni II jaotise 3. jagu kohtualluvuse kohta kindlustusasjade puhul eraldiseisva korra. Nimetatud konventsiooni artiklid 8–10 näevad ette, et kindlustusandja, kelle alaline asukoht on osalisriigis, võib kaevata tema asukoha riigi kohtusse, kindlustusvõtja asukoha riigi kohtusse, vastutuskindlustuse puhul selle paiga kohtusse, kus kahjustav sündmus on toimunud, samuti kohtusse, kus kahju kannatanud pool on algatanud menetluse kindlustatu suhtes, kui asjaomase kohtu suhtes kohaldatav õigus seda võimaldab. Teisalt sätestab sama konventsiooni artikkel 11, et kindlustusandja võib algatada menetluse üksnes selle osalisriigi kohtus, kus on kostja alaline asukoht, hoolimata sellest, kas tegemist on kindlustusvõtja, kindlustatu või soodustatud isikuga.

30 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleneb selle jao sätete ja nende ettevalmistavate materjalide analüüsist, et pakkudes kindlustatule laiemat pädevuste valikut kui kindlustusandjale ning välistades igasuguse võimaluse sõlmida kohtualluvuse kokkulepe viimase kasuks, on need sätted pidanud silmas kindlustatu, kes on tihtipeale silmitsi tüüptingimustega lepinguga, mille sätted ei ole läbirääkimiste esemeks ning kes on majanduslikult nõrgemal positsioonil, kaitse eesmärki (vt eespool viidatud kohtuotsus Gerling jt, punkt 17, ja 13. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-412/98: Group Josi, EKL 2000, lk I-5925, punkt 64).

31 Kindlustuslepingute puhul on majanduslikult nõrgemal positsioonil oleva isiku kaitse tagatud ka poolte lepinguvabaduse piiramisega kohtualluvuse küsimuses. Nii loetleb Brüsseli konventsiooni artikkel 12 piiratud juhud, mil pooled võivad

konventsiooni II jaotise 3. jao sätetest kõrvale kalduda. Lisaks puudub selle konventsiooni artikli 17 neljanda lõike kohaselt kohtualluvuse kokkulepetel, kui need on vastuolus nimetatud artikliga 12, õigusjõud. Nimetatud sätetest tuleneb, et kõnealune konventsioon kehtestab korra, kus kohtualluvuse kehtestavatest normidest kõrvalekaldumist saab kindlustusasjades tõlgendada vaid kitsalt.

32 Brüsseli konventsiooni artikli 12 punkt 3 lubab kindlustusvõtjal ja kindlustusandjal, kelle mõlema alaline või tavapärane asukoht on lepingu sõlmimise hetkel samas osalisriigis, sõlmida kokkuleppe, millega on selle riigi kohtute pädevusse määratud isegi juhud, kui kahjustav sündmus leiab aset välismaal, välja arvatud siis, kui selline kokkulepe on vastuolus nimetatud riigi seadustega. Selline kokkulepe on Brüsseli konventsiooni kohaselt lubatud, sest kindlustusvõtjat kui nõrgemat poolt ei jäeta seeläbi vajaliku kaitseta. Tegelikult, nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 61, kui nimetatud kindlustusvõtja sarnases olukorras kahjustava sündmuse toimumiskoha kohtusse pöördumise võimaluse kaotab, saab ta pöörduda tema alalise asukoha järgsesse kohtusse.

33 Seega lubab poolte lepinguvabaduse põhimõte kindlustusvõtjal kui lepingu nõrgemal poolel loobuda ühest Brüsseli konventsiooniga kehtestatud kahest kaitse vormist. Igal juhul ei lähe see vabadus majanduslikult nõrgema poole kaitse eesmärgi kohustuslikkuse tõttu nii kaugele, et võimaldada kindlustusvõtjal loobuda oma asukohajärgse kohtu pädevusest. Nõrgema poolena ei tohi teda kohtusse pöördumisel heidutada, sundides teda hagi esitama teise lepingupoole asukohajärgsele kohtule (vt analoogiline tarbijaid käsitlev 20. jaanuari 2005. aasta otsus kohtuasjas C-464/01: Gruber, EKL 2005, lk I-439, punkt 34).

34 Neid tähelepanekuid silmas pidades tuleb otsustada, kas Brüsseli konventsiooni artikli 12 punktiga 3 kooskõlas sõlmitud kohtualluvuse kokkulepe kindlustusvõtja ja kindlustusandja vahel on kasutatav soodustatud isiku vastu, kelle alaline asukoht on kindlustusvõtja ja kindlustusandja omast erinevas osalisriigis.

35 Brüsseli konventsioon ja eelkõige selle artikli 12 punkt 3 ei täpsusta, milline on kohtualluvuse kokkuleppe mõju kindlustuslepingu kindlustatule või soodustatud isikule. Nimetatud konventsiooni sätete sõnasõnaline tõlgendus ei luba seega määrata, kas, ning kui, siis millistel tingimustel võib kindlustusandja seda kokkulepet soodustatud isiku vastu kasutada, kui viimase alaline asukoht on kindlustusvõtja ja kindlustusandja omast erinevas liikmesriigis.

36 Neil tingimustel, nagu tuleneb ka käesoleva otsuse punktist 28, tuleb Euroopa Kohtul Brüsseli konventsioonis sätestatud korda ja üldeesmärke arvestades tõlgendada konventsiooni sätteid.

37 Selles küsimuses tuleb meenutada, et soodustatud isik on sarnaselt kindlustusvõtjale kaitstud Brüsseli konventsiooni poolt kui majanduslikult nõrgem pool eespool mainitud kohtuotsuse Gerling jt tähenduses.

38 Sellest tulenevalt on sama konventsiooni artikli 12 punkti 3 alusel sõlmitud kohtualluvuse kokkuleppe kasutamine soodustatud isiku vastu lubatud igal juhul vaid siis, kui kokkulepe ei kahjusta majanduslikult nõrgema poole kaitse eesmärki.

39 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 62 ja 67, on sellise kokkuleppe vastu kasutamisel tõsised tagajärjed soodustatud isikule, kes pole lepingule alla kirjutanud ning kelle alaline asukoht asub teises osalisriigis. Ühelt poolt takistaks kokkulepe kindlustatul pöörduda kahjustava sündmuse toimumisjärgsesse kohtusse, samuti oma asukohajärgsesse kohtusse, kohustades teda kindlustusandja vastu oma õigusi kaitsma viimase asukohajärgses kohtus. Teisalt lubaks kokkulepe nimetatud kindlustusandjal pöörduda soodustatud isiku vastu esitatud hagi puhul oma asukohajärgsesse kohtusse.

40 Taoline tõlgendus viiks kindlustusandja kasuks sõlmitud kohtualluvuse kokkuleppe lubamiseni ning ei võtaks arvesse majanduslikult nõrgema poole, käesoleval juhul soodustatud isiku, kellel peab olema võimalus hageda ning end kaitsta asukohajärgses kohtus, kaitse eesmärki.

41 Soodustatud isiku kui majanduslikult nõrgema poole kaitse tugevdamise eesmärgil, mida käsitleb eespool mainitud kohtuotsuse Gerling jt punkt 17, sõnastati nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artikli 9 lõige 1 viisil, mis lubab sõnaselgelt kindlustuslepingu kindlustatul või soodustatud isikul kaevata kindlustusandja nende asukohajärgsesse kohtusse, samas kui Brüsseli konventsiooni artikli 8 esimese taande punkt 2 näeb ette vaid kindlustusvõtja asukohajärgse kohtu pädevuse, määramata kindlaks, kas kindlustusandjat võib kohtusse kaevata ka kindlustatu või soodustatud isiku asukoha järgi.

42 Veelgi enam, eespool nimetatud kohtuotsust Gerling jt ei saa erinevalt Belgia kaaskindlustusandjate ja Ühendkuningriigi valitsuse seisukohast kasutada kolmanda

isiku vastu kasutamist pooldava argumendi toetuseks, kuna ühelt poolt on käesoleva kohtuotsuse esemeks kohtualluvuse kokkulepe, mis on sõlmitud Brüsseli konventsiooni artikli 12 punkti 2 alusel, mis sõnaselgelt lubab lepingu pooltel sõlmida kohtualluvuse fakultatiivse, mitte kohustusliku kokkuleppe, mis on sätestatud üksnes kindlustusvõtja, kindlustatu või soodustatud isiku kasuks, ning kuna teisalt Euroopa Kohus käsitles samas kohtuotsuses sellise kokkuleppe kasutamist vaid kolmanda ehk soodustatud isiku poolt kindlustusandja vastu, mitte aga selle kasutamist kindlustusandja poolt selle kolmanda isiku vastu. Nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 52, ei tekita kindlustuslepingu soodustatud isiku võimalus seda kokkulepet kindlustusandja vastu kasutada soodustatud isikule kahju, vaid püüab vastupidi Brüsseli konventsiooni poolt kindlustusasjades ettenähtud kohtule ühte kohut lisades tugevdada majanduslikult nõrgema poole kaitset.

43 Kõigest eeltoodust tulenevalt peab esitatud küsimusele vastama, et Brüsseli konventsiooni artikli 12 punkti 3 kohaselt sõlmitud kohtualluvuse kokkulepe ei ole kasutatav selle lepingu soodustatud isiku vastu, kes ei ole nimetatud kokkuleppele ise alla kirjutanud ning kelle alaline asukoht on kindlustusvõtja ja kindlustusandja omast erinevas osalisriigis.

Kohtukulud

44 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades, mida on muudetud 9. oktoobri 1978. aasta konventsiooniga Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ühinemise kohta, 25. oktoobri 1982. aasta konventsiooniga Kreeka Vabariigi ühinemise kohta, 26. mai 1989. aasta konventsiooniga Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemise kohta ning 29. novembri 1996. aasta konventsiooniga Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemise kohta, artikli 12 punkti 3 kohaselt sõlmitud kohtualluvuse kokkulepe ei ole kasutatav selle lepingu soodustatud isiku vastu, kes ei ole nimetatud kokkuleppele ise alla kirjutanud ning kelle alaline asukoht on kindlustusvõtja ja kindlustusandja omast erinevas osalisriigis.

Allkirjad